

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 3 iunie 2008

în Cauza Lapusan împotriva României

(Cererea nr. 29723/03)

Strasbourg

Devenită definitivă la 03.09.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Lapusan împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Elisabet Fura-Sandström,
Corneliu Bîrsan,
Boštjan M. Zupančič,
Egbert Myjer,
Ineta Ziemele,
Luis López Guerra, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 13 mai 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 29723/03, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Marin Ion Lapusan (*reclamantul*), a sesizat Curtea la data de 28 iulie 2003 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de domnul Răzvan-Horațiu Radu, agent guvernamental de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul se plânge în special de faptul că arestarea sa preventivă și imposibilitatea, datorită situației în care s-a aflat, de a contesta în mod efectiv prelungirea arestării său, au adus atingere art. 5 alin. 3 și 4 din Convenție.

4. La 22 martie 2007 Curtea a hotărât să comunice Guvernului capetele de cerere întemeiate pe articolele 5 alin. 3 și 4. Prevalându-se de dispozițiile [art. 29](#) alin. 3, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în anul 1970 și locuiește la Bistrița, România.

A. Restarea preventivă a reclamantului dispusă de Parchet

6. Printr-o ordonanță din 17 februarie 2003 procurorul de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistrița-Năsăud a dispus arestarea preventivă a reclamantului pe o perioadă de treizeci de zile, care urma să expire la 18 martie 2003. Reclamantul a fost informat că era bănuț de trafic de persoane, ținând cont de faptul că în aprilie 2002 a racolat, făcându-le promisiuni mincinoase, o femeie de douăzeci și opt de ani și două adolescente în vârstă de șaisprezece ani și le-a obligat să se prostitueze în Germania.

7. Reclamantul a fost închis în arestul Inspectoratului Județean de Poliție Bistrița-Năsăud.

B. Prolungirile ulterioare, de către instanțe, a arestării preventive a reclamantului

8. La 4 martie 2003, Parchetul a cerut Tribunalului din Bistrița-Năsăud prelungirea arestării reclamantului pentru o perioadă de treizeci de zile pentru a putea audia mai mulți martori.

9. Printr-o încheiere din 17 martie 2003 Tribunalul a admis această cerere, pe care a considerat-o întemeiată și, în prezența reclamantului și a avocatului său numit din oficiu, a prelungit durata arestării preventive până la 16 aprilie 2003.

10. La 19 martie 2003, încheierea din 17 martie 2003 a fost notificată reclamantului care, la 20 martie 2003, a formulat o cerere de recurs și a cerut eliberarea sa.

11. La 24 martie 2003 Tribunalul a înregistrat recursul reclamantului. La 25 martie 2003 a trimis dosarul la Curtea de Apel Cluj, competentă să statueze asupra recursului. La 11 aprilie 2003 dosarul a fost înscris pe rolul Curții de Apel și s-a stabilit termenul la 23 aprilie 2003.

12. Reclamantul nu a compărut la termenul menționat anterior deoarece, așa cum reiese din dosar, citația a fost trimisă la arestul Inspectoratului Județean de Poliție din Cluj și nu din Bistrița-Năsăud, unde interesatul era în arest. Un alt avocat a fost numit din oficiu să-l reprezinte în fața Curții de Apel. Audiata de aceasta, acest avocat, care l-a apărut pe reclamant numai cu acest prilej, a lăsat la aprecierea judecătorilor oportunitatea admiterii sau neadmiterii recursului și cererii de eliberare, dat fiind că reclamantul nu le motivase. Curtea de Apel a respins recursul reclamantului printr-o decizie definitivă din 23 aprilie 2003, pe motiv că ancheta penală era în curs și punerea în libertate a interesatului reprezenta un pericol pentru ordinea publică.

13. La o dată neprecizată Parchetul a cerut Tribunalului o nouă prelungire a arestării interesatului. Printr-o încheiere din 15 aprilie 2003, Tribunalul Bistrița-Năsăud a admis cererea Parchetului și a prelungit arestarea reclamantului pe o perioadă de treizeci de zile începând din 16 aprilie 2003. La 14 mai și 12 iunie 2003 Tribunalul a prelungit arestarea preventivă a reclamantului, de fiecare dată pentru o perioadă de treizeci de zile.

C. Procesul asupra temeiniciei acuzațiilor împotriva reclamantului

14. Printr-un rechizitoriu din 11 iulie 2003 reclamantul a fost trimis în fața Tribunalului Bistrița-Năsăud sub acuzația de trafic de persoane.

15. La ședință instanța a audiat reclamantul, un coacuzat, victimele și mai mulți martori ai acuzării și ai apărării. Reclamantul a fost asistat de un avocat numit din oficiu de-a lungul întregului proces.

16. Printr-o decizie din 22 martie 2004, Tribunalul a condamnat reclamantul la trei ani și șase luni de închisoare. Bazându-se pe probele strânse cu prilejul anchetei penale și al audierii, instanța a reținut că elementele constitutive ale traficului de persoane erau reunite în cazul în speță, în măsura în care din dosar reieșea că reclamantul dusesse victimele în Germania, unde le-a constrâns să se prostitueze.

17. Reclamantul și Parchetul a apelat această decizie. Reclamantul a cerut achitarea sa sau, în subordine, aplicarea pedepsei minime prevăzută de lege. Printr-o decizie din 16 iunie 2004, Curtea de Apel Cluj a respins apelul reclamantului, l-a admis pe cel al Parchetului și a condamnat reclamantul la șase ani de închisoare. Ea a considerat că instanța inferioară a încadrat corect faptele, dar că pedeapsa trebuia majorată datorită stării de recidivă a reclamantului.

18. Reclamantul și Parchetul au înaintat recurs în anulare. Recursul a menționat că elementul material al infracțiunii nu era stabilit în cazul în speță și a cerut în subordine instanței să-i micșoreze pedeapsa. Printr-o decizie definitivă din 3 noiembrie 2004 Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul și a confirmat decizia Curții de Apel.

19. Printr-o decizie din 6 iunie 2005 Tribunalul Bistrița-Năsăud a respins ca neîntemeiată cererea reclamantului privind revizuirea deciziei definitive din 3 noiembrie 2004 citată anterior.

20. La 4 ianuarie 2007, reclamantul a fost pus în libertate.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

21. Dispozițiile codului de procedură penală (« CPP »), în vigoare la vremea comiterii faptelor și aplicabile în cazul în speță, prevăd următoarele:

Articolul 139 alin. 2

« Când nu mai există vreun temei care să justifice menținerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere. »

Articolul 140¹

« 1. Împotriva ordonanței de arestare preventivă (...) se poate face plângere la instanța căreia i-a revenit competența să judece cauza în fond.

6. Încheierea este supusă recursului (...). Inculpatul este adus la judecarea recursului numai când instanța consideră necesar. »

Articolul 141

« Încheierea dată în primă instanță prin care se dispune luarea, revocarea, înlocuirea sau încetarea unei măsuri preventive poate fi atacată separat cu recurs, de procuror sau de inculpat. »

Articolul 159

« Completul de judecată va fi prezidat de președintele instanței sau de un judecător desemnat de acesta, iar participarea procurorului este obligatorie.

Dosarul cauzei va fi depus de către procuror [la Tribunal] cu cel puțin 2 zile înainte de termen și va putea fi consultat de către apărător la cererea acestuia. Inculpatul este adus în fața instanței și va fi asistat de apărător (...).

Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat. Termenul de recurs este de 3 zile și curge de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Recursul declarat

împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive nu este suspensiv de executare (...). »

Articolul 385/11

« Judecarea recursului se face cu citarea părților.

Judecarea recursului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Dispozițiile alineatului precedent nu sunt aplicabile în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie în toate cazurile.»

22. Celelalte articole pertinene ale CPP figurează în Hotărârea *Pantea împotriva României* (nr. 33343/96, paragraful 220, CEDH 2003-VI).

23. Legea nr. 281 din 24 iunie 2003 de modificare a CPP și publicată în Monitorul Oficial nr. 468 din 1 iulie 2003 a modificat astfel partea pertinentă a art. 159 din codul citat anterior:

« Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, sau de la comunicare, pentru cei lipsă. (...)

Inculpatul trebuie să fie prezent la examinarea recursului. »

24. Articolul 149¹ din CPP introdus prin Legea nr. 281 citată anterior și modificat de Ordonanța Guvernului nr. 109/2003 publicată în Monitorul Oficial nr. 748 din 26 octombrie 2003, prevede că judecătorul este singurul competent să dispună arestarea.

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a art. 5 alin. 3 din Convenție

25. Reclamantul invocă faptul că nu a fost adus în fața unui magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare « de îndată » după arestarea sa dispusă de un procuror. El invocă art. 5 alin. 3, care prevede următoarele în partea sa pertinentă :

« Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 litera c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare (...). »

A. Asupra admisibilității

26. Curtea constată că cererea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, motiv pentru care o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

27. Reclamantul afirmă că nu a fost adus în fața unui judecător sau a unui alt magistrat împuternicit cu exercitarea atribuțiilor judiciare imediat după arestarea sa preventivă dispusă prin ordonanță de procuror.

28. Guvernul admite că în cauză legalitatea arestării preventive a reclamantului a fost examinată pentru prima dată de o instanță la 17 martie 2003, adică la o lună de la arestarea preventivă a interesatului. Cu toate acestea, el consideră că mai multe elemente sunt de luat în considerare în aprecierea *in concreto* a acestui termen și a conformității sale cu dispozițiile Convenției. Astfel, el subliniază că reclamantul avea la dispoziția sa mai multe căi de atac pentru a contesta arestarea sa preventivă, în special cele prevăzute de articolele 139 și 140¹ din codul de procedură penală (a se vedea paragraful 21 de mai sus). Guvernul subliniază modificările codului de procedură penală adusă de Ordonanța

de urgență a Guvernului nr. 109/2003, potrivit căror judecătorul este singurul competent să dispună arestarea preventivă.

29. Curtea amintește că a considerat deja că procurorul nu este un magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare în înțelesul art. 5 alin. 3 din Convenție și că la vremea comiterii faptelor dreptul intern nu prevedea efectuarea controlului automat al arestării « de îndată » după arestare, așa cum prevede articolul menționat anterior (a se vedea *Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, paragrafele 233, 239 și 240, CEDH 2003-VI (extrase)).

30. Curtea constată că în cazul în speță arestarea preventivă a reclamantului a fost decisă printr-o ordonanță a procurorului din 17 februarie 2003 și că de-abia la 17 martie 2003, adică după o lună, legitimitatea și temeinicia acestei arestări preventive au fost examinate de magistrații titulari ai puterilor judiciare, și anume judecătorii de la Tribunalul Bistrița-Năsăud, așa cum prevede articolul 5 alin. 3 citat anterior (*McKay împotriva Regatului Unit* [GC], nr. 543/03, paragrafele 40 și 47, CEDH 2006-X). Or, Curtea a considerat că o perioadă de reținere de patru zile și șase ore fără control jurisdicțional depășea limitele stricte de timp stabilite de art. 5 alin. 3, chiar și atunci când avea drept scop prevenirea colectivității în ansamblul său împotriva terorismului (*Brogan și alții împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Hotărârea din 29 noiembrie 1988, seria A, nr. 145-B, pag. 33, paragraful 62).

31. Curtea amintește de asemenea că controlul judiciar al arestării trebuie să se facă automat. Nu poate fi urmarea unei cereri formulate în prealabil de deținut (*Aquilina împotriva Maltei* [GC], nr. 25642/94, paragraful 49, CEDH 1999-III și *Sabeur Ben Ali împotriva Maltei*, nr. 35892/97, paragraful 29, 29 iunie 2000). Prin urmare, argumentul

Guvernului, întemeiat pe faptul că reclamantul nu a contestat arestarea sa și nici nu a cerut revocarea acestei măsuri nu poate fi reținut (*Sabeur Ben Ali* citat anterior, paragraful 31).

32. Curtea nu vede în prezenta cauză niciun motiv care să justifice reținerea reclamantului timp de o lună înainte de a-l cita în fața unui judecător sau a unui alt magistrat îndeplinind cerințele paragrafului 3 al art. 5 citat anterior. Ia act de modificarea, ulterior faptelor, dreptului intern pertinent prin Ordonanța Guvernului nr. 109/2003, dar consideră că această evoluție legislativă nu poate avea consecințe asupra examinării în cazul în speță a capătului de cerere formulat de reclamant.

33. Reiese că în prezenta cauză reclamantul nu a fost « de îndată » adus în fața unui judecător sau a unui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare.

34. Prin urmare, a fost încălcat art. 5 alin. 3 din Convenție.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 5 alin. 4 din Convenție

35. Reclamantul consideră că instanța nu a statuat în termen scurt asupra legalității arestării sale preventive, durata procesului de recurs împotriva încheierii din 17 martie 2003 părându-i-se exagerată. El invocă de asemenea, potrivit art. 6 din Convenție, o atingere adusă drepturilor sale la apărare, deoarece era absent la termenul consacrat examinării recursului său din 23 aprilie 2003.

36. În măsura în care capetele de cerere ale reclamantului s-au întemeiat pe procedura prin care el contesta o decizie de prelungire a arestării preventive (*Kutzner împotriva Germaniei*, [GC], Hotărârea din 26 februarie 2002, *Colecție de hotărâri și decizii* 2002-I, paragraful 56 și *Perez Arias împotriva Spaniei*, nr. 2978/03, paragraful 15,

28 iunie 2007), Curtea le va examina din punct de vedere al art. 5 alin. 4 din Convenție care prevede următoarele:

« Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să intr-ducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea sa este ilegală. »

A. Asupra admisibilității

37. Curtea constată că plângerea reclamantului cuprinde două laturi, una privind cerința « termenului scurt » cealaltă neprezentarea reclamantului la termenul din 23 aprilie 2003 în fața Curții de Apel din Cluj, pe care o va examina ulterior.

1. În privința capătului de cerere privind cerința « termenului scurt »

38. Reclamantul consideră că Curtea de Apel nu a examinat recursul său împotriva încheierii din 17 martie 2003 într-un « termen scurt », potrivit art. 5 alin. 4 din Convenție.

39. Guvernul admite că statului îi revine sarcina de a institui o procedură judiciară rapidă, permițând să se ajungă la un control al legalității detenției interesatului și subliniază că respectarea acestor cerințe trebuie apreciază la fiecare caz în parte. În opinia sa, termenul de treizeci de zile care s-a scurs în cazul în speță între data înregistrării recursului reclamantului și 23 aprilie 2003, data deciziei Curții de Apel Cluj, nu ar putea fi considerat drept excesiv. Guvernul adaugă faptul că acest termen a fost determinat de necesitatea de a trimite dosarul instanței de fond la Curtea de Apel și de necesitatea de a permite prezentarea părților. El relevă de asemenea că Curtea de Apel nu a dispus nicio amânare a cauzei.

40. Guvernul constată de altfel că în cazul în speță Curtea de Apel nu era chemată să examineze în primă instanță temeinicia arestării preventive a reclamantului, ci numai să verifice decizia tribunalului. Citând cauzele *Pantea* menționată anterior (paragraful 252), *Rahbar-Pagard împotriva Bulgariei* (nr. 45466/99 și 29903/02, paragraful 82, 6 aprilie 2006), *Kolev împotriva Bulgariei* (nr. 50326/99, paragraful 80, 28 aprilie 2005) și *Roumen Todorov împotriva Bulgariei* (nr. 50411/99, paragraful 45, 20 octombrie 2005), în care era vorba despre termenele de patru luni, șaptezeci și nouă de zile, două luni și respectiv patru luni, Guvernul observă că Curtea a sancționat încălcarea dispozițiilor art. 5 alin. 4 pentru procese în mod vădit mai lungi decât în prezenta cauză.

41. Guvernul subliniază în fine schimbările legislative introduse de Legea nr. 281/2003 citată anterior, în baza cărora recursul împotriva unei sentințe de prelungire a arestării preventive trebuie examinat înainte de expirarea acesteia.

42. Curtea amintește că garantând persoanelor arestate sau deținute un recurs pentru a contesta legalitatea privării lor de libertate, art. 5 alin. 4 din Convenție consacră de asemenea dreptul acestora, în urma instituirii unei asemenea proceduri, de a obține în termen scurt o hotărâre judecătorească privind legalitatea detenției lor și punând capăt privării lor de libertate dacă se dovedește ilegală (a se vedea, de exemplu, *Musial împotriva Poloniei* [GC], nr. 24557/94, paragraful 43, CEDH 1999-II și *Baranowski împotriva Poloniei*, nr. 28358/95, paragraful 68, 28 martie 2000, CEDH 2000-III). Respectarea dreptului oricărei persoane, potrivit art. 5 alin. 4, de a obține în termen scurt o hotărâre a unei instanțe asupra legalității stării sale de detenție trebuie apreciată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze (*Mayzit împotriva Rusiei*, nr. 63378/00, paragraful

49, 20 ianuarie 2005 și *Picaro împotriva Italiei*, nr. 42644/02, paragraful 66, 9 iunie 2005).

43. În cazul în speță, printr-o decizie din 17 martie 2003, Tribunalul Bistrița-Năsăud a prelungit arestarea preventivă a reclamantului cu treizeci de zile. La 24 martie 2003, acesta din urmă a înaintat un recurs împotriva acestei decizii, recurs respins de Curtea de Apel Cluj la 23 aprilie 2003, adică treizeci de zile mai târziu (paragraful 12 de mai sus). Între timp, la 15 aprilie 2003, Tribunalul a prelungit din nou arestarea preventivă a reclamantului cu treizeci de zile.

44. Curtea relevă că atunci când arestarea preventivă a fost dispusă de instanța competentă, această arestare trebuie, în principiu, să fie considerată ca fiind legală și nu arbitrară, cu atât mai mult cu cât în dreptul intern se poate face recurs. Acest recurs oferă interesatului garanții suplimentare pentru a evalua necesitatea prelungirii arestării preventive (*Van Thuil împotriva Olandei* (decizie), nr. 20510/02, 9 decembrie 2004).

45. Tribunalul din Bistrița-Năsăud care a prelungit arestarea preventivă a reclamantului este o instanță în înțelesul art. 5 alin. 4 din Convenție. Atunci când a luat hotărârea de prelungire a arestării preventive acest tribunal a examinat și reînnoit legalitatea acestei măsuri. A făcut același lucru la 15 aprilie 2003, când a prelungit încă o dată, timp de treizeci de zile, arestarea preventivă a reclamantului. Recursul reclamantului în fața Curții de Apel împotriva deciziei din 17 martie 2003 constituia o garanție suplimentară pentru a verifica dacă hotărârea de a prelungi arestarea preventivă era necesară. În aceste împrejurări, deși era de dorit ca procedura în fața Curții de Apel să fie mai lungă, Curtea consideră că, pe ansamblu, procedura de prelungire a arestării

preventive a reclamantului nu a adus atingere dreptului său garantat de art. 5 alin. 4 din Convenție.

46. Reiese că acest capăt de cerere este în mod manifest neîntemeiat și trebuie respins în aplicarea [art. 35](#) alin. 3 și 4 din Convenție.

2. Asupra temeiniciei cauzei

47. Curtea constată că plângerea întemeiată pe art. 5 alin. 4 din Convenție privind neprezentarea reclamantului la termenul din 23 aprilie 2003 în fața Curții de Apel nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, motiv pentru care o declară admisibilă.

B. Asupra fondului

48. Reclamantul invocă faptul că autoritățile interne au refuzat să asigure prezența sa la termenul din 23 aprilie 2003 în fața Curții de Apel din Cluj, chemată să statueze asupra recursului său împotriva hotărârii de prelungire a arestării sale preventive.

49. Guvernul contestă această susținere. El constată că procedura în fața Curții de Apel a făcut obiectul unei singure ședințe, în timpul căreia avocatul numit din oficiu pentru reclamant și reprezentantul Parchetului au fost audiați. El relevă că Curtea de Apel a considerat că prezența reclamantului la ședință nu era necesară și că oricum acesta din urmă a fost audiat de Tribunalul care a statuat în primă instanță. Guvernul subliniază în fine schimbările legislative introduse de Legea nr. 281/2003 citată anterior, în baza cărora prezența inculpatului este prevăzută cu ocazia examinării recursului.

50. Curtea amintește că potrivit art. 5 alin. 4 persoanele arestate sau deținute au dreptul la o examinare a respectării cerințelor de procedură și de fond necesare

« legalității » în sensul art. 5 alin. 1, privării lor de libertate (*Brogan și alții*, citată anterior, pag. 34-35, paragraful 65). Deși procedura legată de art. 5 alin. 4 nu trebuie să fie întotdeauna însoțită de garanții identice cu cele pe care art. 6 alin. 1 le prevede pentru controversele civile sau penale, pentru persoanele deținute în condițiile prevăzute de art. 5 alin. 1 c), este necesară o audiere (*Kampanis împotriva Greciei*, Hotărârea din 13 iulie 1995, seria A nr. 318-B, pag. 45, paragraful 47). Îndeosebi un proces privind un recurs formulat împotriva unei arestări sau prelungirii acesteia trebuie să asigure egalitatea de arme între părți, procurorul și deținutul (*Nikolova* citată anterior, paragraful 58 și *Wloch împotriva Poloniei*, nr. 27785/95, paragraful 126, CEDH 2000-XI).

51. În cauză Curtea constată că audierea în fața Curții de Apel din 23 aprilie 2003 privea recursul introdus de reclamant împotriva hotărârii Tribunalului de prelungire, la cererea Parchetului, a arestului său preventiv. Dreptul reclamantului de a înainta recurs împotriva acestei hotărâri nu provoacă controversă între părți.

52. Curtea constată că dispozițiile pertinente ale codului de procedură penală în vigoare la vremea comiterii faptelor nu prevedea prezența obligatorie a acuzatului, asistat de un avocat, decât în caz de hotărâre privind prelungirea arestării sale preventive și că prezența sa cu ocazia examinării unui recurs împotriva unei asemenea hotărâri nu era cerută decât dacă instanța considera că era necesar (paragraful 21 de mai sus). Or, Curtea de Apel a citat reclamantul să compare, deși a trimis citația la o altă închisoare decât cea unde era deținut ; ea a considerat deci, cel puțin inițial, că prezența sa era « necesară ».

53. Curtea reiterează că un stat care posedă un recurs împotriva hotărârilor privind arestarea preventivă trebuie să acorde interesaților aceleași garanții în apel ca și în primă instanță. Prin urmare, ea consideră că prezența reclamantului și a avocatului său la ședința

în fața Tribunalului nu scutea statul de obligația de a asigura și prezența personală a interesatului în fața Curții de apel sau, la nevoie, pe cea a reprezentantului său, pentru a asigura egalitatea de arme cu procurorul care, prezent la audiere, a cerut menținerea stării de arest (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kampanis*, citată anterior, paragraful 47 și *Nikolova*, citată anterior, paragraful 58).

54. În privința felului în care avocatul numit din oficiu a apărut interesele reclamantului, Curtea constată că, cu ocazia audierii din 23 aprilie 2003, el îl reprezenta pentru prima dată și că a lăsat la aprecierea curții dacă va admite sau nu recursul și cererea de eliberare a clientului său. Această atitudine poate da naștere la îndoieli în privința cunoașterii, de către avocatul respectiv, a dosarului și a capacității sale de a contesta eficient legalitatea arestării reclamantului.

55. Pe baza acestor circumstanțe, Curtea concluzionează că reclamantul nu a beneficiat în fața Curții de Apel de o apărare efectivă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Goddi împotriva Italiei*, Hotărârea din 9 aprilie 1984, seria A nr. 76, pag. 12, paragraful 27). Curtea ia act de modificarea, ulterior faptelor, dreptului intern pertinent prin legea nr. 281/2003, dar consideră că această evoluție legislativă nu are incidență asupra examinării în cauză în speță a capătului de cerere invocat de reclamant.

56. Prin urmare, neasigurând reclamantului participarea adecvată la audiere, autoritățile interne l-au privat de posibilitatea de a combate cum trebuie motivele prezentate de Parchet pentru a justifica menținerea stării sale de detenție.

57. Prin urmare, a fost încălcat art. 5 alin. 4 din Convenție.

III. Asupra pretinsei încălcări a [art. 6](#) din Convenție

58. Citând art. 6 din Convenție, reclamantul se plânge în fine de rezultatul procesului penal intentat împotriva lui, considerând că instanțele au comis erori în aprecierea faptelor și în aplicarea dreptului intern care au condus la agravarea pedepsei sale. El se plânge de asemenea că nu a avut mijloacele necesare pentru a angaja un avocat ales și că procesul nu a fost filmat.

59. Curtea trebuie să amintească faptul că nu are sarcina de a se substitui instanțelor interne. În primul rând autorităților naționale, și în special curților și tribunalelor le revine sarcina de a interpreta legislația internă, rolul Curții limitându-se la a verifica compatibilitatea efectelor unei asemenea interpretări cu Convenția. Într-adevăr, Curții nu-i revine sarcina de a cunoaște erorile de fapt sau de drept pretins comise de o instanță, decât dacă și în măsura în care acestea ar putea aduce atingere drepturilor și libertăților apărute de Convenție (a se vedea Hotărârea *Tejedor Garcia împotriva Spaniei* din 16 decembrie 1997, *Colecția de hotărâri și decizii* 1997-VIII, pag. 2796, paragraful 31).

60. Curtea constată că reclamantul a beneficiat de un proces în contradictoriu în cursul căruia a putut prezenta probele pe care le considera pertinente. Ea a putut de asemenea să interogheze martorii acușării și să prezinte martori ai apărării. Instanțele naționale au pronunțat hotărâri motivate întemeiate pe probele administrate la dosar pe care le considerau suficiente pentru a demonstra vinovăția sa. Prin urmare, acest capăt de cerere este în mod manifest neîntemeiat.

61. Curtea constată că art. 6 din Convenție nu impune statelor să asigure înregistrarea integrală a tuturor proceselor ce au loc la instanțele lor. În plus, dreptul de a alege un avocat poate fi exercitat de un acuzat cu singura condiție de a avea mijloacele de

a-l plăti (*M. împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, cererea nr. 9728/82, Decizia Comisiei din 15 iulie 1983, Decizii și rapoarte (DR) 36, pag. 155 și *Kamasinski împotriva Austriei*, Hotărârea din 19 decembrie 1989, seria A nr. 168, pag. 33, paragraful 65). Oricum, Curtea consideră că reclamantul nu a epuizat căile de atac interne, în măsura în care nu a prezentat aceste capete de cerere în fața instanțelor naționale.

62. Reiese că acest capăt de cerere trebuie respins în aplicarea art. 35 alin. 3 și 4 din Convenție.

IV. Asupra aplicării [art. 41](#) din Convenție

63. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Prejudiciu

64. Reclamantul cere 50.000 euro cu titlu de prejudiciu material și moral pe care l-ar fi suferit. El declară că, în timpul detenției sale, starea sa de sănătate s-a deteriorat și că trebuie și astăzi să urmeze un tratament medical. El invocă în plus faptul că condițiile sale de viață s-au degradat, că a fost constrâns că-și vândă apartamentul și că astăzi îi este greu să-și găsească un loc de muncă din cauza trecutului său judiciar.

65. Guvernul roagă Curtea să respingă aceste pretenții, considerând că nu au fost justificate și că nu au nicio legătură de cauzalitate cu pretensele încălcări ale Convenției. El consideră de asemenea că suma cerută este excesivă comparativ cu jurisprudența

Curții în materie de stare de detenție ilegală și că constatarea încălcării Convenției ar putea constitui în sine o satisfacție echitabilă.

66. Curtea relevă că singura bază de reținut pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă în cauză în încălcarea art. 5 alin. 3 și 4. În ceea ce privește prejudiciul material, ea constată că reclamantul nu l-a exprimat în cifre și că nu există o legătură de cauzalitate între faptele ce l-au făcut să concluzioneze că s-a încălcat Convenția și prejudiciul material a cărui despăgubire o cere reclamantul. Prin urmare, ea respinge această cerere.

67. Curtea consideră totuși că reclamantul a suferit pe nedrept un prejudiciu moral incontestabil, pe care constatarea încălcării indicată în prezenta hotărâre nu ar putea să-l remedieze. Statând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, îi alocă 1.000 euro pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

68. Reclamantul nu cere rambursarea costurilor și cheltuielilor.

C. Majorări de întârziere

69. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în privința capetelor de cerere întemeiate pe art. 5 alin. 3 și 5 alin. 4 din Convenție, referitoare la neprezentarea reclamantului la termenul din 23 aprilie 2003 în fața Curții de Apel și inadmisibilă pentru rest ;

2. hotărăște că s-a încălcat art. 5 alin. 3 din Convenție;

3. hotărăște că s-a încălcat art. 5 alin. 4 din Convenție;

4. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu [art. 44](#) alin. 2 din Convenție, 1.000 euro (una mie euro), ce va fi convertită în lei românești, pentru prejudiciul moral, la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit ;

b) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

5. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 3 iunie 2008, în aplicarea [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier

